

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ФЕДОРЧУК Н.В.

ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Методичні рекомендації для самостійної роботи
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти галузей знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» і
07 «Управління та адміністрування» денної і заочної (дистанційної)
форм навчання

м. Кам'янець-Подільський
ЗВО «ПДУ»
2022 р.

УДК 330.8(075.8)
М 59

*Затверджено до видання науково-методичною радою
ЗВО «ПДУ» (протокол №4 від 24 травня 2022 р.)*

Рецензенти:

Лаврук О.С., канд.екон.наук, доцент кафедри економіки підприємства
Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Чорнобай Л.М., канд.екон.наук, доцент кафедри менеджменту, публічного
управління та адміністрування ПДАТУ

Федорчук Н.В.

Історія економіки та економічної думки. Методичні рекомендації для
самостійної роботи підготовки бакалаврів галузей знань 05
«Соціальні та поведінкові науки» і 07 «Управління та
адміністрування» денної і заочної (дистанційної) форм навчання /
Н.В. Федорчук; ЗВО «Под. держ. ун-т.» – Кам.-Под.: ПДАТУ, 2022. –
36 с.

Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної
дисципліни «Історія економіки та економічної думки» складено на
основі типової навчальної програми і призначено для студентів
денної та заочної (дистанційної) форм навчання.

Методичні рекомендації призначені студентам економічних
спеціальностей для більш глибокого вивчення лекційного і
практичного матеріалу з історії економіки та економічної думки.

УДК 330.8(075.8)
М 59

©Федорчук Н.В. 2022

© ЗВО «ПДУ». 2022

ЗМІСТ

Вступ	4
<i>Аудиторна робота (семінарські заняття)</i>	5
<i>Семінарське заняття №1</i>	5
<i>Семінарське заняття №2</i>	6
<i>Семінарське заняття №3</i>	7
<i>Семінарське заняття №4</i>	8
<i>Семінарське заняття №5,6</i>	10
<i>Семінарське заняття №7</i>	12
<i>Семінарське заняття №8</i>	13
<i>Семінарське заняття №9</i>	15
<i>Семінарське заняття №10</i>	16
<i>Семінарське заняття №11</i>	17
<i>Семінарське заняття №12</i>	18
<i>Семінарське заняття №13</i>	19
<i>Семінарське заняття №14</i>	20
<i>Семінарське заняття №15</i>	22
<i>Семінарське заняття №16</i>	23
<i>Форми контрольних заходів (поточний, семестровий, підсумковий контроль)</i>	24
Список рекомендованої літератури для підготовки до практичних занять	31

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Самостійна робота студентів полягає у вивченні з допомогою навчально-методичної літератури окремих питань тієї чи іншої теми, виконання з цих тем навчальних завдань в позааудиторний час.

Питання та завдання самостійної роботи виносяться на семінарські заняття та включаються у питання проміжного чи підсумкового контролю.

Метою СРС є активізація засвоєних знань, розвиток умінь та набуття навичок з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» для подальшого їх використання на практиці.

При вивченні навчальної дисципліни самостійна робота здійснюється в основному в позаурочний час при виконанні завдань, зміст яких наведений нижче.

Перший вид СРС реалізується у формі обов'язкових аудиторних занять та індивідуальних консультацій. У цьому випадку діяльність викладача носить спрямовуючий, консультативний і контролюючий характер.

Другий вид СРС – вивчення теоретичних і практичних питань з використанням навчально-методичної літератури, законодавчих, інструктивних та нормативних матеріалів в позаурочний час і своєчасне здавання викладачу виконаних завдань. Результатом цієї роботи може бути конспект, реферат, есе, презентація тощо, які оцінюються викладачем.

Позааудиторна робота включає три етапи:

-теоретичний, який передбачає самостійне опрацювання текстів лекцій, конспектування відповідного матеріалу тощо;

-практичний, що передбачає виконання конкретних завдань (складання хронологічних таблиць, побудова схем, підготовка презентацій тощо);

- науково-дослідний – підготовка та участь студентів у наукових семінарах, студентських конференціях, підготовка доповідей, написання наукової статті.

СРС може носити пошуковий, дослідницький характер, що стимулює творчу наукову роботу.

При виконанні СРС необхідно дотримуватися наступних правил:

1.Перед виконанням теоретичного завдання рекомендується скласти його план або виконувати за планом, запропонованим викладачем. При цьому дозволяється слід використовувати інформацію з актуальних питань у сфері сталого розвитку економічної системи України, що міститься в періодичних виданнях.

2.Виконання всіх видів передбаченої цими вказівками самостійної роботи є необхідною отримання студентом підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

Основна форма контролю СРС з навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» – перевірка отриманих студентом знань шляхом усного або письмового опитування на семінарських заняттях.

ГРАФІК ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

№ розділу, теми	Назва розділу, теми	Кількість годин СРС
1	2	3
1	Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки.	2
2	Тема 2. Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення ранніх цивілізацій.	3
3	Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – Vст. н.е.).	2
4	Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V – XV ст.).	3
5	Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.).	2
6	Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.).	2
7	Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XXст.).	2
8	Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.).	3
9	Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).	2
10	Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.).	2
11	Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.).	2
12	Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.	2
13	Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.).	2
Разом		29 год

Форми контролю самостійної роботи: семінарські заняття, іспит.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА І МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЇЇ ВИКОНАННЯ

Самостійна робота № 1.

Тема 1. Предмет та метод історії економіки та економічної думки

Зміст самостійної роботи

Самостійне опанування частини теоретичного матеріалу:

1. Історичний розвиток господарства суспільства – об'єкт історико-економічних наук. Історико-економічна наука в системі економічних та історичних наук. Історичні типи та форми організації господарства, їх соціальна та організаційна структура та їх еволюція.

2. Предмет історії економіки та економічної думки. Історія економіки та історія економічної думки як єдина історико-економічна наука.

3. Періодизація історичного розвитку господарств суспільства. Багатоваріантність економічного розвитку. Типи господарських (економічних) систем в історії людства. Підходи та критерії періодизації господарського розвитку суспільства.

Контрольні запитання і завдання:

1. Що вивчає історія економіки та економічної думки?
2. Чому історія економіки та економічної думки є фундаментальною дисципліною щодо всіх економічних наук?
3. Перелічіть основні методи й функції історії економіки та економічної думки.
4. Проаналізуйте взаємозв'язок історії економіки й історії економічної думки.
5. Роз'ясніть суть основних підходів до періодизації історії економіки та економічної думки.

Рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
2. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
3. Історія економіки та економічної думки: ХХ – початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.
4. О.В. Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013. - 526 с.

Тестові завдання

1. Перелічіть елементи, складові логічної структури історико економічної науки:

- а) закономірності;
- б) об'єкт і предмет дослідження;
- в) категорії;
- г) функції;
- д) джерела інформації;
- е) школи, теорії, ідеї;
- ж) всі перераховані пункти вірні.

2. Ф. Лист поділяв історію економічного розвитку на п'ять стадій – дикості, пастушачу, землеробську, землеробсько-мануфактурну, землеробсько-мануфактурно-комерційну. Який критерій узятий за основу періодизації?

- а) пануюча форма господарської діяльності;
- б) інтенсивність обміну;
- в) тип власності;
- г) рівень розвитку виробництва, галузевий і професійний поділ праці.

3. Який вислів найбільш точно відображає маршрут історії людства?

- а) історія -це кілька циклів, які постійнозмінюють один одного (Д. Вико);
- б) історія – це рух нагору по спіралі, що звужується (Г. Гегель);
- в) історія-це вибухи пасіонарності (пламенарності, підйому), що чергуються (Л. Гумільов);
- г) історія – це хаос.

4. Історичний метод аналізу обґрунтували?

- а) В. Рошер;
- б) Ф. Лист;
- в) К. Маркс;
- г) В. Ленін.

5. До числа фундаментальних економічних наук відноситься:

- а) історія економіки й економічної думки;
- б) економіка промисловості;
- в) маркетинг;
- г) менеджмент.

6. Основне значення вивчення історії економіки полягає в:

- а) ухваленні вірного рішення;
- б) забезпеченні гарантованого виключення кризових явищ;
- в) формуванні економічного мислення;
- г) можливості передбачати еволюцію суспільних явищ.+

7. Автором перших публікацій, присвячених історії економічної думки, є:

- а) М. Блауг;
- б) М. Балудянський;
- в) Дюпон де Немур;
- г) А. Сміт.

8. Кому належать слова про історичність будь-якої науки: «Зміст будь-якої науки включає історію й не може бути задовільно викладена поза її»?

- а) Дж. М. Кейнс;
- б) Й. Шумпетер;
- в) К. Маркс;
- г) Ф. Лист.

9. Чи можна стверджувати, що глибокі економічні кризи є могутнім імпульсом розвитку економічної теорії?

- а) вірно;
- б) не вірно;
- в) не завжди;
- г) вірні б), в).

10. Зміна економічної системи, як правило, веде до:

- а) економічного зросту;
- б) збереження теоретичної парадигми
- в) зменшення об'ємів виробництва;
- г) зміни економічної парадигми.

11. Автором контрфактичних моделей економічного розвитку є:

- а) А. Тойнбі;
- б) Р. Фогель;
- в) К. Маркс.

12. Корінна проблема геополітики сьогодні – це:

- а) оволодіння торговельними шляхами;
- б) захоплення чужих територій;
- в) боротьба за природні ресурси.

Самостійна робота № 2.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та економічна думка на етапі становлення ранніх цивілізацій

Зміст самостійної роботи

1. Особливості первісного суспільства, його історико-економічна та археологічна періодизації. Природа як основний ресурс існування людини.

2. Рід, сім'я, домогосподарство, община як первісні господарські спільноти. Поділ праці в господарських спільнотах. Відносини реципрокного обміну та редистрибуційного розподілу.

3. Археологічні пам'ятки господарської діяльності. Найдавніші пам'ятки економічної думки Давнього Єгипту та відображення в них господарських відносин з приводу організації господарства, землекористування, особливостей обміну і рабства. Закони Хаммурапі як пам'ятка економічної думки.

Контрольні запитання і завдання:

1. Які форми господарства у первісному суспільстві знайшли найбільші прояви.
2. Які відмінності господарського розвитку Східної і Західної цивілізаційних гілок.
3. Дати характеристику основних рис первісного суспільства.
4. Дайте характеристику господарській діяльності людей на різних етапах первісного суспільства за наступними параметрами:
а) форми власності; б) основні види господарської діяльності привласнюючого та відтворюючого господарств; в) основні форми суспільно-господарської організації.
5. Які причини розкладання первісного суспільства?
6. Чому в країнах Давнього Сходу сформувалася централізована державна система господарства, азіатський спосіб виробництва?
7. Які особливості економічної думки країн Давнього Сходу.
8. Які основні економічні ідеї, проблеми висвітлюються в письмових джерелах держав Давнього Сходу?

Рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
2. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.: навч. посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.
3. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч. посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.
4. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч. посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

5. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 504 с.

Тестові завдання

1. Вік економіки сучасного суспільства:
 - а) 500 тис. років;
 - б) 320 тис. років;
 - в) 40–50 тис. років.
2. Первісній економіці властиві наступні характеристики:
 - а) самий тривалий етап в історії людського суспільства;
 - б) наявність майнової нерівності й експлуатація людини людиною;
 - в) поступовий перехід від привласнюючого типу господарства до відтворюючого типу.
3. Основні види (форми) привласнюючого господарства:
 - а) збирання;
 - б) ремесло;
 - в) рибальство;
 - г) полювання.
4. Основні види (форми) відтворюючого господарства:
 - а) землеробство;
 - в) ремесло;
 - б) скотарство;
 - г) полювання.
5. Пануюча форма власності в річкових цивілізаціях:
 - а) общинна;
 - б) державна;
 - в) храмова;
 - г) селянська.
6. Представники економічної думки дориночної епохи ідеалізували:
 - а) ринкові економічні відносини;
 - б) натурально-господарські відносини;
 - в) велику торгівлю й лихварство.
7. Закони Хаммурапі регламентували боргове рабство з метою:
 - а) якнайшвидшого переходу до ринкової економіки;
 - б) забезпечення податкових надходжень у скарбницю;
 - в) не допустити руйнування основ натурального господарства.
8. У яких цитатах письмових джерел найбільше рельєфно простежується ідеологія централізованого господарства:
 - а) Закони Ману;
 - б) Посадова інструкція візиру;
 - в) Закони Хаммурапі.
9. Яка каста в Індії займалася найбільш почесною економічною діяльністю:
 - а) брахмани;
 - б) кшантрії;
 - в) вайші;
 - г) шудру.
10. Яка основна тема в Законах Хаммурапі:
 - а) сильний не повинен пригноблювати слабкого;
 - б) обмеження торгово-лихварських операцій;
 - в) урегулювання відносини між рабами й рабовласниками.

Самостійна робота № 3.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – Vст. н.е.)

Зміст самостійної роботи

1. Критські «палац-держави» та їх господарське значення. Особливості господарської сфери мікенського суспільства. Відносне відокремлення людини від общини. Усвідомлення самостійності існування і самоцінності людини.
2. Основні напрямки суспільно-економічного розвитку, історичні форми господарств та економічна думка Давньої Індії: Артхашастра (IV ст. до н.е.).
3. Соціально-економічний розвиток Китаю (середина I тисячоліття до Р.Х.).
4. Західна цивілізація та господарський розвиток античних держав.

Контрольні запитання і завдання:

1. Розкрити загальні основи генези господарства у ранніх цивілізаціях країн Давнього Сходу.
2. Західна цивілізація та господарський розвиток античних держав.
3. Господарство та господарська діяльність у первісній історії України: в чому його особливості?
4. Якими подіями був відзначено «осьовий час» у розвитку людської цивілізації.
5. Назвіть варіанти економічних моделей розвитку, характерних для Древньої Греції.
6. Перелічіть основні фактори, що істотно вплинули на розвиток економіки Древнього Рима.
7. Проаналізуйте кризу рабовласницької системи господарства Давнього Рима за наступними параметрами:
 - а) які причини обумовили різке зниження продуктивності праці рабів у перші сторіччя н.е.;
 - б) що являла собою рабовласницька латифундія й чому власники змушені були переходити до колонату; в) що таке система колонату й чому економічні відносини, властиві їй, ми називаємо «протофеодальними»?
8. Які основні економічні ідеї й погляди відбиті в літературних пам'ятках країн Давнього Сходу й античних держав?
9. У чому суть вчення Аристотеля про економіку й хрематистику?

Рекомендована література

1. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХПІ», 2010. – 336 с.

3. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.

4. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014. - 504с.

Тестові завдання

1. *Нове в «осьовому часі»:*

- а) людина усвідомлює буття в цілому, самого себе й свої межі; ставить перед собою вищі цілі;
- б) у цю епоху розроблені основні категорії, які ми використовуємо донині;
- в) закладені основи світових релігій;
- г) всі відповіді вірні.

2. *Фактори, що обумовили феномен «осьового часу»:*

- а) погіршення кліматичних умов, що сприяли соціально-економічній кризі;
- б) поліцентризм у політичній, соціальній, культурній сферах життя суспільства;
- в) наявність централізованих східних Деспотій.

3. *Пошуки й зрушення в духовному й соціальному житті суспільства в «осьовий час» яскравіше всього виявилися:*

- а) у країнах з поліцентричною організацією суспільства – Давній Греції, Давній Індії, Давньому Китаї;
- б) на територіях, зайнятих «варварами»;
- в) у давніх централізованих державах – Єгипті й Вавилоні.

4. *В «осьовий час»:*

- а) розглянуті всі можливості філософського збагнення дійсності;
- б) випробувані різні варіанти політичного устрою суспільства;
- в) виявилась розмаїтість релігійної творчості (культи, вірування, політеїзм, монотеїзм);
- г) випробувані різні стилі й напрямки в мистецтві (архітектурі, скульптурі, поезії й ін.);
- д) всі варіанти вірні.

5. *Кому належить висловлення: «Не робіть іншим того, чого собі не побажаєте. Тоді ні в державі, ні в родині не буде невдоволення»?*

- а) Конфуцій;
- б) Будда;
- в) Заратустра;
- г) Платон.

6. Хто з античних філософів назвав свій трактат «Економікос»:

- а) Сократ;
- б) Аристотель;
- в) Платон;
- г) Ксенофонт.

7. Аристотель відносив до сфери хрематистики:

- а) землеробство й ремесло;
- б) лихварство й торговельно-посередницькі операції;
- в) дрібну торгівлю.

8. Уперше на важливість поділу праці, його вплив на підвищення продуктивності праці залежно від обсягів ринку звернув увагу:

- а) Аристотель;
- б) Ксенофонт;
- в) А. Сміт.

9. Ідею рабства як ту, що впливає із природних особливостей і відмінностей людей, обґрунтовує:

- а) Аристотель;
- б) Ксенофонт;
- в) Платон.

10. Головне джерело античного рабства:

- а) неспроможні боржники;
- б) продаж військовополонених і мирних жителів, захоплених під час воєнних дій;
- в) сім'ї рабів;
- г) засуджені злочинці.

11. Головна причина кризи античної економіки:

- а) повстання рабів;
- б) вторгнення варварів;
- в) економічне ослаблення вільного селянства;
- г) технічний прогрес.

12. Римські колоні – це:

- а) колишні раби;
- б) колишні вільні селяни;
- в) військовополонені;
- г) колоністи.

Самостійна робота № 4.

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (кінець V – XV ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Обґрунтування етапів еволюції аграрної економіки Західної Європи. Організація феодального господарства, його форми (сеньйорія, манор). Система взаємних зобов'язань між суб'єктами феодальних відносин. Висвітлення цих процесів у «Салічній правді» та «Капітулярії про вілли».

2. Роль середньовічного міста у розвитку товарно-грошових відносин. Формування давньоруської держави. Давньоруське місто: спільні та відмінні риси із середньовічними містами Західної Європи. Організація ремесла та торгівлі.

3. Економічний розвиток українських земель у складі Польської та Литовської держав.

Контрольні запитання і завдання:

1. Дати загальну характеристику цивілізацій Середньовіччя.
2. Економіка Західної Європи та її аграризація на першому етапі (V-XI ст.) в основних пам'ятках суспільно-економічної думки.
3. Документальні джерела про економічний розвиток українських земель під владою Польщі та Литви.
4. Вкажіть основні ознаки та етапи розвитку феодального господарства.
5. Які існували форми феодального землеволодіння?
6. Чим відрізнявся феод від бенефіція?
7. Назвіть основні види феодальної ренти і розкрийте їх зміст.
8. В чому полягає сутність процесу комутації?
9. У яких організаційних формах існували середньовічне ремесло і торгівля?
10. Назвіть основні торгові шляхи епохи Середньовіччя.
11. Як проходив процес феодалізації у Київській Русі?
12. Назвіть характерні ознаки методології середньовічних схоластів.
13. У чому сутність вчення Фоми Аквінського про «справедливу ціну»?

Рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б. Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.

2. Історія економіки та економічної думки: XX –початок XXI ст.: навч. посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.

3. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч. посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

5. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.— 504с.

Тестові завдання

1. *Укажіть поняття, внутрішньо не властиві феодализму:*
- а) раби;
 - б) селяни;
 - в) наймані робітники;
 - г) купці;
 - д) капіталісти;
 - е) феодали;
 - є) фабрика;
 - ж) натуральне господарство;
 - з) економічна свобода.
2. *Процес заміни відробіткової та продуктової ренти грошовою у Західній Європі називався ?*
- а) трансформація;
 - б) модифікація;
 - в) комутація;
3. *Детальна регламентація цехового виробництва пояснювалася:*
- а) турботою про споживача;
 - б) вимогами церкви;
 - в) престижем професії;
 - г) вузькістю ринку.
4. *У Ганзейський союз не входили:*
- а) Німеччина;
 - б) Голландія;
 - в) США;
 - г) Росія;
 - д) Італія.
5. *Особливості вчення, що полягало у запозиченні ідей, підкоренні авторитетам притаманні:*
- а) Платону;
 - б) Аристотелю;
 - в) схоластам.
6. *Аргументи, які виправдовували існування позичкового відсотку вперше були висунуті:*
- а) Платоном;
 - б) Аристотелем;
 - в) пізніми схоластами.

Самостійна робота № 5.

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Зміни в феодальному устрої держав Європи та їх вплив на господарське життя. Вплив цивілізаційних факторів на господарства країн Європейської цивілізації в період розкладу феодалізму.

2. Економічні наслідки Великих географічних відкриттів для розвитку господарств європейських монархій.

3. Зростання ролі середньовічних міст у зародженні ринкової економіки в Європі. Еволюція цехового господарства. Господарські форми, орієнтовані на товарно-грошові форми взаємодії. Мануфактура та її види.

Контрольні запитання і завдання:

1. Які фактори сприяли Великим географічним відкриттям?
2. Які були наслідки Великих географічних відкриттів?
3. Що таке «революція цін»?
4. Які завдання вирішувалися у процесі «первісного нагромадження капіталу»?
5. Що являв собою процес «огороджування» в Англії і які були його наслідки?
6. Назвіть основні джерела первісного нагромадження капіталу.
7. Які види мануфактур ви знаєте?
8. У чому полягали особливості поземельних відносин в Україні після національно-визвольної війни 1648–1654 рр.?
9. Які причини привели до виникнення самостійних економічних шкіл?
10. Поясніть різницю між ідеями раннього і пізнього меркантилізму.
11. Які особливості меркантилістської політики Ж. Кольбера?
12. Які закономірності економічних процесів були виявлені і зафіксовані меркантилістами?

Рекомендована література

1. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред.к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф.С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХПІ», 2010. – 336 с.

3. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.:навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.

4. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.

5. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.

Тестові завдання

1. *Які з перелічених явищ відносяться до передумов, а які до наслідків Великих географічних відкриттів?*
 - а) «революція цін»;
 - б) колоніальні захоплення;
 - в) утворення Османської імперії;
 - г) формування світового ринку;
 - д) поява великих океанських суден;
 - е) псування монетарного золота.
2. *Методами первісного нагромадження капіталу були:*
 - а) нееквівалентний обмін з колоніями;
 - б) відрахування від промислового прибутку;
 - в) розорення дрібних виробників;
 - г) добровільні пожертви громадян.
3. *Основними джерелами первісного нагромадження капіталу у Франції були:*
 - а) колоніальні захоплення;
 - б) державні позики;
 - в) работоргівля;
 - г) акціонування підприємств.
4. *Суть процесу «огороджування» полягала у?*
 - а) виділення ділянок землі під видобуток корисних копалин;
 - б) перетворення рілля у пасовища;
 - в) виділення землі для підприємств;
 - г) перетворення пасовищ у рілля.
5. *Мануфактурне виробництво характеризують:*
 - а) наймана праця;
 - б) виготовлення високоякісної продукції;
 - в) використання машин;
 - г) виробництво на замовлення.
6. *Зміни у земельних відносинах в Україні після національно-визвольної війни полягали у:*
 - а) прискоренні комутації;
 - б) переході землі у власність держави;
 - в) розповсюдженні козацько-селянського дрібного землеволодіння.
7. *Такі заходи суспільного розвитку як накопичення багатства, протекціонізм, використання дитячої праці, характерні для поглядів:*
 - а) схоластів;
 - б) фізіократів;
 - в) меркантилістів.

8. Згідно меркантилістської концепції, джерелом багатства країни є:

- а) зростання іноземних інвестицій;
- б) перевищення імпорту над експортом;
- в) перевищення експорту над імпортом;
- г) підвищення продуктивності суспільної праці.

9. Так званий «закон Грешема», сформований в епоху меркантилізму:

- а) стверджує, що дешеві гроші витискують дорогі;
- б) встановлює залежність між кількістю грошей у країні та рівнем цін на товари;
- в) встановлює темпи зростання грошової маси.

Самостійна робота № 6.

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Буржуазно-демократичні революції та звільнення людей від особистої залежності. Освітня революція, її суть і значення для ринкових перетворень. Відображення особливостей розвитку ринкової економіки на початку XIX ст. представниками критичного напрямку та соціалістами-утопістами.

2. Генезис ринкового господарства в Англії. Парцелярна система у Франції.

3. Причини економічного відставання Німеччини. Зародження системи національної політичної економії у працях Ф. Ліста.

Контрольні запитання і завдання:

1. Дайте визначення промислового перевороту (промисловій революції).
2. Проаналізуйте передумови, основні етапи та найважливіші соціально-економічні наслідки промислового перевороту в Англії.
3. В чому полягали особливості промислового перевороту у Франції, Німеччині та США?
4. Як відбувався промисловий переворот в Україні?
5. Які характерні риси властиві класичній школі політичної економії?
6. В чому полягає особливість теорії вартості В. Петті?
7. Які основні принципи є характерними для методології А. Сміта?
8. Як трактує проблему вартості Д. Рікардо?
9. В чому суть теорії «порівняльних переваг» Д. Рікардо?
10. В чому полягає суть «закону Сея»?
11. Як аргументує Т. Мальтус свій «закон народонаселення»?
12. За що критикували класичну школу політичної економії представники історичної школи?
13. На яких принципах побудована економіка в моделях суспільства, які розробляли соціалісти-утопісти?
14. В чому полягає таємниця прибуткової вартості за Марксом.
15. У чому полягає внесок Маркса в розвиток економічної науки?
16. Які закономірності розвитку ринкового господарства знайшли прояв в провідних країнах Європейської цивілізації.

17. Дати загальну характеристику економічної думки періоду вільної конкуренції.
18. Пояснити значення економічної теорії для національних та світових господарських процесів.

Рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б. Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
2. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч. посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
3. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч. посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.
4. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.

Тестові завдання

1. Промислова революція це:

- а) перехід від привласнювального господарства до відтворювального;
- б) ліквідація цехової системи організації виробництва;
- в) перехід від ручної праці до механізованої та нова організація виробництва.

2. Промислова революція в Англії почалася:

- а) в суконному виробництві; в) в текстильній промисловості; б) в важкій промисловості; г) на транспорті.

3. До соціально-економічних наслідків промислової революції відносяться:

- а) зростання чисельності міського населення; б) загострення проблеми збуту продукції; в) виникнення перших форм робітничого руху; г) посилення міграційних процесів; д) усі перелічені фактори.

4. Імміграційні процеси спричинили значний вплив на промислову революцію в:

- а) Англії;
- б) Франції;
- в) Німеччині;
- г) США.

5. Особливістю промислової революції в США є:

- а) переселенський характер;
- б) низькі темпи приросту населення;
- в) значна кількість картелів;
- г) ранній перехід до парової енергії.

6. Формулювання принципу трудової теорії вартості, що пов'язує вартість товару з працею, витраченою на видобуток золота і срібла, належить:

- а) Вільяму Петті;
- б) Давиду Рікардо;
- в) Адаму Сміту.

7. Додана вартість за К. Марксом створюється:

- а) сумісно працею, капіталом, землею;
- б) несплаченою додатковою працею найманих працівників;
- в) постійним капіталом.

8. Ідеї про «природний порядок», «економічну людину», про роль економічної свободи і приватної власності як умови її існування розвивали:

- а) схоласти;
- б) меркантилісти;
- в) представники класичної школи.

9. «Чистий продукт», згідно вчення фізіократів, це:

- а) додаткова вартість, що одержують шляхом експлуатації найманих робітників;
- б) збільшення споживчих вартостей за рахунок родючості ґрунту та продуктивності худоби;
- в) позитивне сальдо торговельного балансу.

10. Одна з перших спроб подати у схематичному вигляді процес капіталістичного відтворення відображена в:

- а) «Економічній таблиці» Ф. Кене;
- б) «Багатстві народів» А. Сміта.
- в) «Багатстві народів» А. Сміта.

11. «Невидима рука» А. Сміта це:

- а) діяльність невідворотних економічних законів;
- б) керівна роль держави у економічній сфері;
- в) божественне приречення людської діяльності.

12. Розвиваючи теорію вартості, А. Сміт:

- а) чітко додержується теорії трудової вартості;
- б) є прихильником теорії корисності;
- в) дає різні трактування вартості товару для «раннього і примітивного стану суспільства», де немає найманої праці і для суспільства, де є наймана праця.

13. Досліджуючи проблему вартості товару, Д. Рікардо вважає, що вартість визначається:

- а) суспільною продуктивністю праці, коли визначальними є найгірші умови виробництва;
- б) продуктивністю праці при середніх умовах виробництва;
- в) індивідуальними витратами праці.

14. У своїй теорії доходів Д. Рікардо вважає, що:

- а) заробітна плата і прибуток можуть одночасно зростати пропорційно внеску кожного фактору виробництва – праці і капіталу;
- б) заробітна плата і прибуток можуть змінюватися тільки у протилежних напрямках.

15. Автором теорії «трьох факторів виробництва» є:

- а) Томас Роберт Мальтус;
- б) Жан Батист Сей;
- в) Джон Стюарт Міль.

16. Ринок завжди знаходиться у стані рівноваги, оскільки люди виносять товари на ринок для того, щоб відразу зароблені гроші витратити на придбання інших товарів. Це суть:

- а) тотожності Сея;
- б) теорії реалізації Т.Р. Мальтуса;
- в) теорії регулювання сукупного попиту Д. М. Кейнса.

17. Сутність «закону народонаселення» Т. Мальтуса полягає в тому, що:

- а) в країні, де зростають доходи і капітали, постійне зростання попиту на робочі руки стимулює швидке зростання населення;
- б) населення подвоюється кожні 25 років і зростає у геометричній прогресії, тоді як засоби існування зростають в арифметичній прогресії.

18. Для того, щоб реалізувати частину вартості продукту, яка перевищує заробітну плату і прибуток, необхідні «третьі особи» – непродуктивні верстви населення: земельні власники, духовенство, армія та ін. Це теорія реалізації:

- а) Т. Р. Мальтуса;
- б) С. Сісмонді;
- в) Д.С. Міля.

19. Захист принципу «виховального протекціонізму» характерний для поглядів:

- а) Адама Сміта;
- б) Давида Рікардо;
- в) Фрідріха Ліста.

20. Основними засобами досягнення цілей побудови суспільства рівності і справедливості соціалісти-утопісти вважали:

- а) вільну конкуренцію, ринковий механізм ціноутворення, невтручання держави в економіку;
- б) суспільну власність, планомірне регулювання економіки, зрівняльний розподіл доходів.

Самостійна робота № 6.

Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Завершення промислового перевороту у провідних країнах світу і перехід до індустріального розвитку. Історичний напрямок (нова історична школа) у політичній економії як передумова появи інституціоналізму.

2. Причини та фактори зростання американської економіки. Місце США у світовому господарстві. Розвиток неокласичної традиції у працях А. Пігу та Р. Хоутрі.

3. Протиріччя розвитку французької господарської системи та її відображення в роботах представників математичної школи.

Контрольні запитання і завдання:

1. Якими були основні причини економічного піднесення провідних країн світу наприкінці ХІХ–початку ХХ ст.?
2. Хто став безпосередніми попередниками маржиналізму?
3. Чому К. Менгер, Л. Вальрас та В. Джевонс вважаються фундаторами маржиналізму?
4. Яка економічна теорія стала «візитною карткою» австрійської економічної школи?
5. У чому специфіка соціального напрямку в політичній економії?
6. У чому полягають відмінності між соціально-психологічним, соціально-правовим та кон'юнктурно-статистичним інституціоналізмом?
7. У чому сутність «Закону Парето»?
8. Які основні положення теорії загальної економічної рівноваги Л. Вальраса?
9. Розвиток яких економічних ідей дав змогу А. Маршаллу стати одним із засновників неокласичної економічної теорії?
10. Розкрити нові тенденції розвитку світового господарства. Який зв'язок маржиналістської революції зі змінами у світовому господарстві.
11. Яку роль відіграв соціальний напрямок політичної економії у прояві інституціоналізму.
12. Які фактори сприяли США у становленні як лідера світової економіки.
13. Пояснити суть економічної теорії А. Маршалла.

Рекомендована література

1. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.
2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф.С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
3. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
4. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

Тестові завдання

1. Який період слід вважати початком другої технічної революції у країнах Західної Європи:
 - а) 40 роки XIX ст.;
 - б) 70 роки XIX ст.;
 - в) 80 роки XIX ст.
 - г) 90 роки XIX ст.;
 - д) початок XX ст.
2. Головна виробнича перевага використання електроенергії була в:
 - а) чистоті виробництва;
 - б) просторовій незалежності виробництва;
 - в) вилученні трансмісії;
 - г) мініатюризації.
3. Передумовою колоніального характеру розвитку англійського монополістичного капіталу є:
 - а) наявність великих колоній;
 - б) відсутність умов для високоприбуткового розміщення капіталу на території країни;
 - в) прагнення англійських капіталістів до світового володарювання.
4. Лихварський характер французького монополістичного капіталу був зумовлений:
 - а) наявністю гіпертрофированої банківської та грошово-кредитної системи;
 - б) низьким рівнем товарності аграрного сектору та нерозвинутістю важкої промисловості;
 - в) особливостями французького менталітету.
5. Термін «гранична корисність» вперше був введений в економічний аналіз:
 - а) А. Смітом;
 - б) А. Маршалом;
 - в) К. Менгером;
 - г) Г. Госсеном.
6. Однією з особливостей методології маржиналізму є дослідження:
 - а) сукупних економічних величин;
 - б) граничних економічних величин;
 - в) оптимальних величин;
 - г) середніх економічних величин.
7. Ціна товару на ринку, згідно теорії А. Маршала, визначається:
 - а) витратами праці;
 - б) витратами виробництва;
 - в) співвідношенням обсягу попиту і обсягу пропозиції;
 - г) граничною корисністю.
8. Предметом економічного аналізу інституціоналістн вважають:
 - а) сферу виробництва;
 - б) сферу споживання;
 - в) сфери економіки, політики і права у їх взаємодії;
 - г) сферу виробництва і обігу.
9. Теорія інституціоналізму передбачає, що економічне життя суспільства:
 - а) має досліджуватися автономно від інших сфер суспільства;
 - б) розвивається стихійно і вимагає втручання держави;
 - в) має вивчатися у взаємозв'язку з діями усіх суспільних інститутів, моралі і права;
 - г) не потребує вивчення.

10. Поняття «ефект Веблена» означає:

- а) прямий зв'язок між зростанням ціни і зростанням попиту на товари;
- б) зворотній зв'язок між зростанням ціни і зростанням попиту на товари;
- в) падінням попиту на неякісні товари;
- г) зростанням попиту при незмінних цінах.

Самостійна робота № 8.

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Економічний занепад українського Закарпаття. Економіка Галичини та Буковини під владою Австрії. Реформи Йосипа II, їх економічний зміст. Реформи 1848 і 1861 рр. та їх вплив на розвиток аграрних відносин на українських землях.

2. Промислове пробудження у Східній Галичині. Розвиток М. Туган-Барановським економічної теорії циклів, теорії граничної корисності, погляди вченого на соціалізм та здійснення критичного аналізу економічної теорії марксизму.

Контрольні запитання і завдання:

1. Охарактеризуйте передумови, основні етапи та наслідки промислового перевороту на Східній Україні. Якими є його особливості?
2. Розкрийте зміст аграрних реформ 1848 та 1861 р.
3. Яким чином реформа 1861 р. та Столипінська реформа сприяли розвитку капіталізму в Україні?
4. Розкрийте передумови виникнення української кооперації.
5. Яким був основний зміст ліберально-дворянських ідей у дореформений період в Україні?
6. Якими були економічні та політичні погляди С. Подолинського?
7. Чим викликані особливості розвитку політичної економії в Україні?
8. У чому суть інвестиційної теорії циклів М. Туган-Барановського?
9. Розкрити шляхи і способи становлення ринкового господарства в Україні.
10. Як відбувалась ринкова еволюція України після реформ 1848 та 1861 рр.
11. Пояснити процес дослідження особливостей розвитку ринкового господарства України на зламі XIX – XX ст.

Робота із тестами, розміщеними на веб-сторінці кафедри економічної теорії факультету управління фінансами і бізнесу

Рекомендована література

1. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.
2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
3. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XXст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.

4. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
5. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.— 504с.

Тестові завдання

- 1. На який із ключових факторів розвитку капіталізму ліквідація кріпацтва в Україні вплинула найбільше?**
 - а) технічна революція;
 - б) концентрація капіталу;
 - в) ріст масштабів товарообігу на зовнішньому ринку;
 - г) формування ринку найманої праці.
- 2. В якому з провідних регіонів Російської Імперії виникло перше монопольне об'єднання?**
 - а) у Санкт-Петербурзі;
 - б) у Центральному (Московському);
 - в) на Уралі;
 - г) в Україні.
- 3. Перша монополія виникла в?**
 - а) вугільній промисловості;
 - б) чорній металургії;
 - в) сільськогосподарському машинобудівництві;
 - г) виробництві цукру;
 - д) залізничному транспорті
- 4. Які позитивні та негативні наслідки Столипінської аграрної реформи?**
 - а) ліквідація сільської громади;
 - б) створення Селянського банку;
 - в) впровадження нових форм землекористування «відрубів» та хутірських господарств;
 - г) створення «відрізків» землі та обмеження наділів більшості селян 5 десятинами;
 - д) подорожчання майже у 3 рази ціни землі за «викупними платежами» від рівня ринкової ціни
 - е) велика можливість використовувати передові досягнення агротехнічної науки.
- 5. Промислова революція в Україні почалася в:**
 - а) харчовій промисловості;
 - б) виробництві сукна;
 - в) бавовняній промисловості;
 - г) металургії.
- 6. До особливостей розвитку української промисловості можна віднести:**
 - а) більш високі, ніж у цілому по країні темпи розвитку;
 - б) концентрація на півдні України паливно-енергетичної бази;
 - в) значний вплив іноземного капіталу;
 - г) виникнення та поглиблення структурних та територіальних диспропорцій;
 - д) вірні відповіді а, б, в, г.

7. Знайдіть відповідність між прізвищами вчених та школами (теоріями), які ці вчені представляли:

- 1) М. Туган-Барановський; а) праксеологія;
- 2) С. Подолинський; б) енергетична теорія економічного розвитку;
- 3) Є. Слуцький; в) психологічна школа;
- 4) Д. Журавський; г) інвестиційна теорія циклів;
- 5) Н. Бунге. д) статистика.

8. Кого із перелічених вчених об'єднує участь у розробці спільної економічної концепції:

- а) М. Туган-Барановський, С. Подолинський, К. Маркс, А. Сміт;
- б) І. Вернадський, Т. Степанов, Д. Рікардо, М. Левитський.

Самостійна робота № 9.

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина ХХ ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Світова економічна криза останньої чверті XIX ст. Нові явища в соціально-економічному житті провідних країн світу на початку XX ст. та посилення державно-монополістичних тенденцій. Основні суперечності між великими державами. Початок боротьби за переділ світу.

2. "Велика депресія" 1929-1933 рр. та її вплив на розвиток країн Європейської цивілізації та США. Нацистський варіант реформування економіки. Економічна політика "Народного фронту" у Франції.

3. Реконверсія та демонтаж системи воєнного регулювання економіки.

Контрольні запитання і завдання:

1. Становлення світового господарства. Концепції імперіалізму як відображення зовнішньоекономічної політики країн Західної Європи.
2. Вплив Першої світової війни на розвиток господарства європейських країн та США. Версальська угода та її економічна сутність.
3. Причини виникнення та наслідки економічної кризи 1929-1933 років для країн Європейської цивілізації.
4. Криза світового господарства (1929–1933 рр.) та шляхи виходу з неї. Сутність політики «Нового курсу» Ф. Д. Рузвельта.
5. Зміни в господарствах країн Західної цивілізації в 20–30 рр. XX ст. та їх відображення в теоретичній системі Дж. М. Кейнса.
6. Економічна криза 1929–1933 років та особливості її прояву в Англії та Франції.
7. Особливості економічної кризи 1929–1933 років у Німеччині. Роль німецької школи неолібералізму у господарському відродженні країни.
8. Світове господарство в роки стабілізації. Плани Дауеса та Юнга, їх сутність та мета.
9. Господарство провідних країн Західної цивілізації на етапі державно-монополістичного розвитку. Теорії конкуренції Е. Чемберліна, Дж. Робінсон.
10. Світова система господарства та її вплив на економіку провідних країн Європи і США. 11. Становлення системи державного регулювання економіки.
12. Особливості державно-монополістичного розвитку господарств країн Європейської цивілізації та США. Причини та наслідки Першої світової війни.
13. Світова економічна криза 1929-1933 рр. Виникнення кейнсіанства.
14. Економічний розвиток європейських країн та США у роки Другої світової війни.

Рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б. Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
2. Історія економіки та економічної думки: XX –початок XXI ст.: навч. посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
3. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч. посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.
4. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці,

малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.— 504с.

Тестові завдання

1. Версальський мирний договір прийнято у:

а) 1918 р.; б) 1919 р.; в) 1922 р.; г) 1924 р.

2. План Ч. Дауеса передбачав:

а) посилення репараційного тиску; б) надання фінансової допомоги;

в) прямі інвестиції в економіку; г) конкуренцію з боку німецьких товарів.

3. Причинами світової економічної кризи 1929–1933 рр. стали:

а) недовиробництво товарів;

в) надвиробництво товарів;

б) мілітаризація економіки;

г) проблема перекваліфікації робітників;

д) монополізація виробництва;

е) відсталість сільського господарства;

є) політична боротьба; ж) державне регулювання економіки; з) Перша світова війна.

- 4. План Юнга було прийнято у:**
а) 1929 р.; в) 1931 р.; б) 1930 р.; г) 1933 р.
- 5. Роботу «Загальна теорія зайнятості, процента і грошей» написав:**
а) Дж.М. Кейнс; в) Е. Хансен;
б) К. Маркс; г) Р. Харрод.
- 6. Які теорії критикував Дж. М. Кейнс:**
а) теорію ринкового саморегулювання економіки; б) кількісну теорію грошей; д) правильні відповіді а) і б).
в) теорію ринків Сея (закон Сея);
г) усі попередні відповіді правильні;
- 7. Який період можна вважати початковим етапом формування кейнсіанства:**
а) 20-ті роки ХХ ст.;
б) безпосередньо роки «великої депресії»;
в) 30-ті роки ХХ ст.
- 8. Назвіть історичні передумови виникнення кейнсіанства:**
а) розвиток монополій;
б) збільшення кількості грошей в обігу;
в) зростання цін;
г) «велика депресія»;
д) посилення циклічності економічного розвитку;
є) жорстке регулювання економіки державою.
- 9. Що можна назвати центральною проблемою загальної теорії Кейнса:**
а) інвестиційний мультиплікатор;
б) середню і граничну схильність до споживання;
в) принцип ефективного попиту.
- 10. Згідно з «основним психологічним законом» Дж. М. Кейнса, зі зростанням доходів темпи приросту споживання:**
а) залишаються на попередньому рівні;
б) випереджають темпи приросту доходів;
в) зростають, але не тією ж мірою, що й доходи;
г) зменшуються порівняно з попереднім рівнем.
- 11. Основу методології дослідження Дж. М. Кейнса становлять:**
а) пріоритет мікроекономічного аналізу;
б) пріоритет макроекономічного аналізу;
в) концепція «ефективного попиту»;
д) автоматичне саморегулювання ринкової економічної системи; є) мультиплікатор інвестицій.
- 12. Які заходи, на погляд Кейнса, спроможні вивести економіку з кризи?**
а) помірні інфляція;
б) підвищення граничної ефективності капітальних вкладень; в) зниження облікової ставки процента; г) активне втручання держави в економіку; д) створення додаткових робочих місць; є) стимулювання заощаджень; є) розвиток споживчого кредиту.

Самостійна робота № 10.

Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Науково-технічний прогрес і НТР та їх вплив на розвиток світової системи господарства та національних економік. “Зелена революція”. Дослідження суті НТР у працях провідних авторів.

2. Утворення та розвиток ЄЕС. Римський клуб та проблема світового споживання. Утворення та діяльність Організації об'єднаних націй (ООН) та Міжнародної організації праці (МОП). Позиціонування сім'ї та фірми у статусі виробника суспільних благ.

3. Особливості координації в напрямі витіснення стихії ринку та урахування інтересів усіх прошарків населення. Економічне зростання у повосенний період. Неоконсервативні реформи державного регулювання: «тетчеризм» у Великобританії та «рейганоміка» у США. Економічна теорія пропозиції (А. Лаффер, Дж. Гільдер) і податкова реформа у США (Р. Рейган).

Контрольні запитання і завдання:

1. Економічні та соціальні наслідки другої світової війни.
2. Значення плану Маршалу для економічного розвитку країн західного світу.
3. В чому полягає успіх реформ Л. Ерхарда?
4. Які чинники зумовили надшвидкий розвиток західних країн після другої світової війни?
5. Які чинники і проблеми економічного зростання переважають у роботах економістів –теоретиків другої половини ХХ ст.?
6. Визначте особливості та протиріччя розвитку таких провідних течій економічної думки Заходу як неокейнсіанство, неокласичний синтез та неолібералізм.
7. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження соціально-економічних проблем з позиції інституційної теорії.
8. Розкрити фактори розвитку ринкових економічних систем та економічної думки, що його відображає.
9. Пояснити особливості змішаних ринкових систем господарств провідних країн світу.
10. Економічна політика зростання та антикризова політика у реформуванні господарств окремих країн Західної Європи, США та Японії.

Робота із тестами, розміщеними на веб-сторінці кафедри економічної теорії факультету управління фінансами і бізнесу

Рекомендована література

1. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.
2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
3. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
5. О.В.Горбачевська, М.І.Хмельярчук, А.В.Стасишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмельярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

Тестові завдання

1. У якій з капіталістичних країн у 50–70-х рр. ХХ ст. частка державного сектору була найбільшою:

а) Англія; б) Франція; в) ФРН; г) США.

2. Основною причиною другої світової війни є:

а) локальні конфлікти в різних регіонах світу;

б) нерівномірність розвитку економічного потенціалу індустріальних країн та їх потреба у розширенні ринків збуту;

в) перерозподіл сфер впливу між союзами найбільших монополістів;

г) реваншистські намагання Німеччини, що підтримувались керівними колами США, Англії та Франції.

3. Головний економічний зміст «холодної війни» полягав у:

а) боротьбі за джерела сировини;

- б) боротьбі за ринку збуту;
 - в) гонці озброєння;
 - г) боротьбі тоталітаризму та демократії.
- 4. Що стало головною причиною світової кризи середини 70-х рр. XX ст.:**
- а) розбалансованість економіки через новий етап НТП;
 - б) різке здорожчання паливно-енергетичних та сировинних ресурсів;
 - в) послаблення ринкової саморегуляції економіки;
 - г) посилення державного втручання в економіку.
- 5. Розмістіть у порядку значення економічні наслідки розпаду колоніальної системи:**
- а) зміна національного складу метрополій;
 - б) істотне підвищення цін на нафту та газ;
 - в) створення численних суверенних держав;
 - г) економічна інтеграція Західної Європи.
- 6. Згідно неоліберальним уявленням економічне зростання забезпечує:**
- а) нарощування обсягів капіталовкладень;
 - б) оптимальне співвідношення факторів виробництва;
 - в) досягнення НТП;
 - г) все перераховано однаковою мірою.
- 7. Які дві «чисті» форми економічних порядків виділяє В. Ойкен:**
- а) капіталізм і соціалізм;
 - б) індустріальний і аграрний;
 - в) централізовано-керований та ринковий;
 - г) капіталізм і комунізм.
- 8. Яка теорія порівнювала роль держави в економіці з роллю судді на футбольному полі:**
- а) кейнсіанська;
 - б) монетаристська;
 - в) соціального ринкового господарства;
 - г) раціональних очікувань.
- 9. Теорія інституціоналізму передбачає, що економічне життя суспільства:**
- а) має досліджуватись автономно від інших сфер суспільства;
 - б) розвивається стихійно і потребує втручання держави;
 - в) має вивчатись у зв'язку з дією усіх суспільних інституцій, моралі, права, виховання;
 - г) не потребує вивчення.
- 10. Теорії корпорацій і техноструктур свої дослідження присвятив:**
- а) Т. Веблен; б) П. Дрекер; в) С. Кузнець; г) Дж. Гелбрейт.

Самостійна робота № 11.

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Міжнародні економічні організації та їх вплив на національні економічні інститути. Світові цінності та їх вплив на національні економіки. Сервісно-інформаційна економіка. Вплив високотехнологічного наукоємного виробництва на розвиток традиційних галузей.

2. Теоретико-методологічні особливості сучасного інституціоналізму. Особливості міжнародної торгівлі та інститути, що її забезпечують. Неінституціональна економічна теорія як відображення функціонування постіндустріальної економіки.

Контрольні запитання і завдання:

1. В чому полягає процес глобалізації?
2. Назвіть причини економічної кризи 1973–1975 рр.
3. Якими способами подолання кризи середини 70-х рр. XX ст. скористалися розвинуті капіталістичні країни?

4. В чому полягають відмінні риси англійського та американського посткейнсіанства?
5. В чому полягають основні положення монетаристської теорії?
6. Що собою являє крива Лаффера?
7. Які основні припущення теорії раціональних очікувань?
8. Що таке інститут?
9. В чому полягає сутність таких теорій як «теорія трьох хвиль» Е. Тоффлера та «теорема Коуза»?
10. Вплив глобалізації на національні господарства.
11. Особливості взаємодії національних господарств у світовій економічній системі.

Робота із тестами, розміщеними на веб-сторінці кафедри економічної теорії факультету управління фінансами і бізнесу

Рекомендована література

1. О.В.Горбачевська, М.І.Хмельярчук, А.В.Стасишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмельярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.
2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
3. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.
4. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.
5. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.

Тестові завдання

1. Питання впливу розподілу доходів на процеси суспільного відтворення досліджувалось представниками:

- а) англійського посткейнсіанства;
- б) американського посткейнсіанства;
- в) нового кейнсіанства;
- г) монетаризму.

2. Головною причиною світової кризи середини 70 рр. ХХ ст. є:

- а) стрімке зростання цін на енергоресурси;
- б) стрімке зростання тіньового сектора;
- в) зростаюча фінансова глобалізація;
- г) всі відповіді вірні.

3. Вплив грошового обігу на процеси суспільного відтворення в своїх дослідженнях аналізували представники:

- а) американського посткейнсіанства;
- б) англійського посткейнсіанства;
- в) нового кейнсіанства;
- г) всі відповіді вірні.

4. Структурні зміни в народному господарстві провідних капіталістичних країн в останній третині ХХ ст. полягали в:

- а) збільшенні питомої ваги промисловості в загальному обсязі виробництва;
- б) збільшенні питомої ваги сільського господарства та скороченні промисловості в загальному обсязі виробництва;
- в) збільшенні питомої ваги сфери послуг в загальному обсязі виробництва;
- г) збільшенні питомої ваги промисловості та скороченні сфери послуг в загальному обсязі виробництва.

5. Яке з нижче наведених тверджень є помилковим?

- а) глобалізація – це процес вирішення глобальних проблем;
 - б) глобалізація – це процес посилення взаємозв'язків та взаємозалежностей між країнами;
 - в) глобалізація проявляється в інтенсифікації міжнародного руху факторів виробництва;
 - г) глобалізація проявляється в розвитку ТНК.
- 6. «Грошове правило» пропонує:**
- а) зменшувати грошову масу в обігу на 3–5 % щорічно;
 - б) зберігати грошову масу незмінною протягом кількох років;
 - в) рівномірно збільшувати грошову масу в обігу на 3–5 % щорічно; г) стимулювати попит на гроші з боку економічних агентів.
- 7. Економіка пропозиції акцентувала увагу на:**
- а) проблемах грошово-кредитної політики;
 - б) забезпеченні фіскальних стимулів для розвитку вільного підприємництва;
 - в) питаннях ефективного розміщення та використання факторів виробництва; г) правильними є відповіді б) і в).
- 8. Теорія постіндустріального суспільства є частиною:**
- а) індустріально-соціологічної школи; в) кон'юнктурної школи;
 - б) школи суспільного вибору; г) австрійської школи.
- 9. Концепція «техноструктури» належить:**
- а) Д. Беллу; в) Дж. Бьюкенену;
 - б) Дж. Гелбрейту; г) Р. Коузу.
- 10. Трансакційні витрати:**
- а) забезпечують охорону прав власності;
 - б) сприяють трансакції;
 - в) забезпечують перехід прав власності з одних рук до інших; охорону цих прав; г) всі відповіді правильні.

Самостійна робота № 12.

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці

Зміст самостійної роботи

1. Партійно-державна диктатура як тип управлінської системи. Грошова реформа 1922-1924 рр. Голодомор в Україні у 1932-1933 рр. як прояв антигуманної сутності командно-адміністративної системи. Колективізація та індустріалізація західноукраїнських земель.
2. Перехід до територіальної системи управління (раднаргоспи). «Косигінська реформа»: передумови та основні напрямки, її теоретичне обґрунтування в українській радянській економічній літературі 60-х – першої половини 70-х років.
3. Криза марксистсько-ленінської економічної теорії. Посилення відцентрових тенденцій в радянській економіці.

Контрольні запитання і завдання:

1. В чому полягала політика Української Центральної Ради у галузі аграрних відносин, фінансів та грошового обігу?
2. В чому полягав зміст політики «воєнного комунізму» в Україні? Які його наслідки?
3. В чому полягає суть та значення запровадження нової економічної політики?
4. З проведення яких заходів розпочалося здійснення нової економічної політики?
5. Як проводилася грошова реформа 1922–1924 років?
6. Назвіть особливості процесу індустріалізації в Україні.
7. Як проводилася колективізація селянства і які були її наслідки?
8. Визначте характерні риси командно-адміністративної системи.
9. Що за проблеми в економіці України 50–60 років ХХ ст. свідчать про її передкризовий стан?
10. Які зміни у господарському механізмі передбачалися реформою 1965 року?
11. В чому полягають причини невдачі у реалізації запланованих реформою 1965 року заходів?
12. Які були погляди В. І. Леніна на соціалізм і його економічну систему?

13. Як трактувалися в політичній економії соціалізму проблеми планомірної організації виробництва та ролі товарно-грошових відносин?
14. На основі яких теоретичних позицій здійснювалися спроби реформування соціалістичної економічної системи?
15. Як відбувалось теоретичне осмислення засад соціалістичної моделі господарювання у працях українських вчених-економістів.
16. Розкрити характерні риси адміністративно-командної системи управління економікою.
17. Опишіть стан економічних перетворень в період «хрущовської відлиги» та особливості їх теоретичного обґрунтування.

Робота із тестами, розміщеними на веб-сторінці кафедри економічної теорії факультету управління фінансами і бізнесу

Рекомендована література

1. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б. Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
2. О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмелярчук, А.В.Стасишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.
3. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.
4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.
5. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.

Тестові завдання

- 1. План побудови економіки соціалістичного суспільства включав:**
 - а) створення монополістичних об'єднань типу трестів, концернів;
 - б) становлення трудової приватної власності селян на землю; в) націоналізацію основних засобів виробництва;
 - г) вільний розвиток товарно-грошових зв'язків між елементами економічної системи.
- 2. Політика «воєнного комунізму» передбачала:**
 - а) розподіл продукту у відповідності з принципом «робочих грошей»;
 - б) централізоване постачання населення продовольством, що вилучалося у виробників шляхом продовольчої розверстки;
 - в) встановлення «робітничого контролю» на підприємствах промисловості; г) управління економікою через ради народного господарства.
- 3. Заходи «нової економічної політики» включали:**
 - а) встановлення фіксованого продовольчого податку на селян; б) націоналізацію дрібних і середніх підприємств; в) заміну наркоматів галузевими міністерствами; г) організацію колгоспів.
- 4. Джерелами коштів для прискореної індустріалізації були:**
 - а) іноземні позики;
 - б) нагромадження в легкій і харчовій промисловості;
 - в) експорт дешевого зерна, закупленого по заниженим цінам;
 - г) різке скорочення фонду споживання у національному доході.
- 5. Колективізація сільського господарства мала наслідками:**
 - а) зростання обсягів сільськогосподарського виробництва;
 - б) ліквідацію експлуататорського класу («куркульства»);
 - в) стійке постачання промисловості продовольством і сировиною;
 - г) падіння рівня сільськогосподарського виробництва і голод.

6. Передкризовий стан економіки України у 50 роках ХХ ст. проявився в:

- а) неконтрольованому зростанні цін;
- б) загостренні проблеми збуту;
- в) дефіциті товарів народного споживання;
- г) наростаючих диспропорціях відтворювального процесу.

7. Причинами невдач господарської реформи 1965 року були:

- а) помилки керівництва у проведенні реформ;
- б) опір «консерваторів»;
- в) неприйнятність командної системи до використання ринкових регуляторів.

8. Які функції політичної економії переважали у період державного соціалізму:

- а) пізнавальна;
- б) практична;
- в) методологічна;
- г) ідеологічна.

9. Ідеологом реформування радянської економіки на ринкових засадах у середині 60-х років був:

- а) М. Вознесенський;
- б) С. Струмилін;
- в) В. Новожилов;
- г) Є. Ліberman.

Самостійна робота № 13.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХст. – поч. ХХІ ст.)

Зміст самостійної роботи

1. Проблеми перебудови української економіки. Монетарні та інші концепції, обґрунтування їх застосування українськими економістами.
2. Проголошення курсу на державно регульовану, соціально спрямовану економіку. Концепції економічного зростання, інноваційного розвитку в українському варіанті.
3. Початок піднесення економіки країни у 2000 – 2001 роках. Вплив світової фінансово-економічної кризи на українську економіку у 2008-2009 рр.
4. Революція Гідності, початок російської агресії – соціально-економічні наслідки.

Контрольні запитання і завдання:

1. Як розвивалась економіка України наприкінці 80-х років?
2. Які завдання необхідно було вирішити для переходу до ринкової економіки?
3. Чому процеси приватизації призвели до суттєвих соціально-економічних протиріч у суспільстві?
4. Які теоретичні проблеми необхідно було вирішувати українським до-слідникам у 90-ті роки?
5. Як характеризуються масштаби економічних перетворень в Україні у 90-ті роки ХХ століття?
6. Яким був стан економічного потенціалу України на момент проголошення незалежності?
7. Початок реформування національної економіки: назвіть позитивні та негативні наслідки.
8. Розкрийте особливості розвитку України на початку ХХІ ст.

Робота із тестами, розміщеними на веб-сторінці кафедри економічної теорії факультету управління фінансами і бізнесу

Рекомендована література

1. Краус Н.М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки: навч. посіб./ Н.М. Краус — К. : «Центр учбової літератури», 2014.—504с.
2. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б Решетняк – Х.: НТУ «ХП», 2010. – 336 с.
3. О.В.Горбачевська, М.І.Хмельярчук, А.В.Сташишин Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч.посібник / О.В.Горбачевська, М.І.Хмельярчук, А.В.Сташишин; за ред. к.ек.н, доц. О.В.Горбачевської. - К.: УБС НБУ, 2013.- 526 с.

4. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. – 582с.
5. Історія економіки та економічної думки: ХХ –початок ХХІ ст.: навч.посібн. / В.В. Козюк [та ін.]; за ред. В.В.Козюка, Л.А. Радіонової.– К.: Знання, 2011. –582с.

Тестові завдання

1. Становлення ринкової економіки, з точки зору монетаристів, проходить через фази:

- а) фінансової стабілізації;
- б) становлення ринкових інститутів;
- в) структурного коректування економіки;
- г) усі відповіді вірні.

2. Рисою, властивою тільки перехідній економіці, є:

- а) монополізм; в) безробіття;
- б) інфляція; г) відсутність механізму саморегуляції.

3. Функціями державного регулювання в умовах трансформації економіки є:

- а) традиційні (цільова, регулююча, контролююча, соціальна);
- б) макроекономічна стабілізація;
- в) інституційні перетворення;
- г) усі відповіді вірні.

4. Перетворення у перехідній економіці охоплюють:

- а) макроекономічні перетворення;
- б) зміни інституційного характеру;
- в) перетворення на рівні мікроекономіки;
- г) одночасні мікро- і макроперетворення та інституційні зміни.

5. Об'єктивні фактори, що ускладнювали трансформаційні процеси в Україні:

- а) системна криза народного господарства СРСР;
- б) розрив економічних зв'язків, пов'язаний з руйнуванням СРСР;
- в) структурна деформованість економіки України;
- г) всі відповіді вірні.

6. Суб'єктивні фактори, що ускладнили трансформаційні процеси в Україні:

- а) невпорядкованість відносин між основними гілками влади;
- б) відсутність на початку реформ наукової концепції та програми перетворень;
- в) помилки та прорахунки уряду;
- г) усі відповіді вірні.

7. Специфічні риси державного регулювання перехідної економіки України – це:

- а) наявність чіткої стратегії перетворень;
- б) вплив традицій командної системи управління;
- в) традиції бюрократизму;
- г) вірно: б), в).

8. До підсумків трансформації економіки України до 2005 року відносяться:

- а) створення в Україні основ змішаної економічної системи;
- б) ефективна робота усіх ринків;
- в) високий рівень соціальної захищеності громадян;
- г) відсутність монополізму;

9. Світовий банк відносить Україну:

- а) до розвинутих країн; в) до країн, що розвиваються;
- б) до ринків, що народжуються; г) усі відповіді невірні.

10. Теоретичні дослідження українських вчених у 90-ті роки охоплювали:

- а) обґрунтування концептуальних засад національної економічної моделі;
- б) визначення змісту інституціональних перетворень;
- в) обґрунтування стратегії розвитку на довгострокову перспективу;
- г) усі відповіді вірні.

РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Види робіт Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Макс. к-сть балів
Самостійна робота		
<p>Відмінно («5») – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та категорій, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.</p> <p>Добре («4») – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та категорій, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.</p> <p>Задовільно («3») – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.</p> <p>Незадовільно («2») – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та категорій, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.</p> <p>Незадовільно («1») – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.</p>	Від 1 до 5 балів	5

